

Terra de penombres

Si la conferència Euromediterrània obre els mercats i la UE aprova el pla per a fruites i hortalisses, el futur del sector agrícola s'enfosquirà sota l'ombra d'una baixada dels preus. El 28-N els llauradors es manifestaran a Barcelona.

Els nostres pagesos no podran viure del camp, el nivell de vida dels llauradors africans no millorarà i només les grans empreses que pugen invertint en explotacions agrícoles del nord d'Àfrica eixiran guanyant. El sector agrari en pes (sindicats, cooperatives, propietaris i llauradors) coincideix a dir que aquestes són les conseqüències que tindrà l'obertura de mercats que aquesta setmana beneirà la Conferència Euromediterrània de Barcelona si la Unió Europea no canvia el seus plans sobre la fruita, les hortalisses, el vi, l'oli i l'arròs que es recullen en l'Organització Comú del Mercat (OCM) de cadascun d'aquests productes. Per això, totes les organitzacions agràries han convocat una manifestació el dia 28 de novembre a Barcelona, coincidint amb la conferència Euromediterrània i la presència, amb aquest motiu, dels responsables d'afers exteriors dels països implicats. Bàsicament, l'objectiu de les organitzacions agràries és que l'agricultura mediterrània no siga moneda de canvi en aquesta conferència on es tracten molts més temes. Miquel Vilalta, secretari general de la Unió de Llauradors del País Valencià i president de la interprofessional Intercitrus, ho resumeix en una frase: "No pot ser que els pobres dels països rics (el sector agrari) ajuden els rics dels països pobres".

El segon objectiu, més factible que l'anterior perquè sembla clar que la Conferència Euromediterrània no modificarà els seus presupòsits, és que la UE canvie els seus projectes d'OCM dels productes mediterranis. La primera batalla serà l'OCM de fruites i hortalisses. El pla de la UE per aquest sector significa una forta discriminació dels productes mediterranis respecte els continentals o propis dels països del nord d'europa com ara els cereals perquè viola els principis bàsics de la política agrària comunitària que s'havia practicat fins ara. Antoni Garcies, president de les cooperatives de les Illes Balears, assenyala que l'actual projecte traeix la preferència comunitària perquè

tomba els dos pilars bàsics: la unitat de mercat i la solidaritat financera. Garcies explica que les ajudes als productes agrícoles, que abans eren totalment finançades per Brussel·les, ara només tindran el suport comunitari en un 50%, mentre que l'altre 50% haurà de ser finançat a mitges entre l'estat i els productors. "La possibilitat del finançament de l'estat o de les autonomies —diu el líder cooperativista illenc— trenca també la unitat de mercat ja que representa una renacionalització de l'agricultura".

L'obertura dels mercats europeus als productes agraris del nord d'Àfrica i l'aprovació de l'OCM de fruites i hortalisses amb les condicions abans esmentades provocaria una baixada dels preus d'una banda i de l'altra una desprotecció dels productors que no tindrien cap compensació en cas de donar-se excedents d'un producte.

A més, l'aprovació de l'OCM de fruites sota aquestes condicions significaria que les OCM dels altres productes mediterranis, oli, vi i arròs, es farien sota el mateix patró, cosa que seria molt negativa.

Un sector bàsic. L'agricultura als Països Catalans dona ocupació a unes 200.000 persones (101.971 al País Valencià, 83.204 al Principat i 12.508 a les Illes Balears). Només el sector de fruites i hortalisses té una importància bàsica en l'economia, sobretot al País Valencià i al Principat. En l'àmbit europeu, els valencians són, després dels sicilians, la segona regió productora de fruita i hortalisses, amb un 4,6% de la producció total europea. A més, és la regió on la producció d'aquest sector representa un percentatge major, un 67%, del total de la producció final agrària pròpia. És a dir, que és la zona europea que més depèn de les seues fruites i hortalisses. El Principat, per la seua banda, produeix el 50% de la pera de tot l'estat espanyol, a més del 40% de la poma i el 33% del préssec. Sense comptar la fruita, els productes hortícoles, principalment el tomàquet, la ceba i la mongeta tendra, signifiquen un 7,5% de la seua producció final agrària.

L'aprovació de l'OCM en les condicions previstes i l'obertura dels mercats europeus "aniquil·laria" el sector, segons Jordi Vilaró, president del Comitè Econòmic de la Fruita Dolça de Catalunya. Vilaró assegura també que la conseqüència principal seria una baixada de preus que de cap manera podria garantir el manteniment de la renda d'un agricultor: "Un pagès europeu que paga impostos, gasoli, maquinària, aigua, etc., no pot viure amb la renda d'un pagès del Marroc". Vilaró assegura que els 4.000 milions d'ecus que s'invertiran al Marroc "no serviran per a fer contractes als pagesos d'allà, sinó que beneficiaran la instal·lació dels grans *lobbys* comercials europeus". A més, aquests *lobbys*, puntualitza Vilaró, fo-

RICARD CUGAT

Josep Maria Basora, secretari d'organització de la Unió de Pagesos: "Els productes del nord d'Àfrica no tenen la càrrega dels costos socials dels europeus i competeixen de manera deslleial amb el que s'anomena *dumping social*."

mentarien la producció de productes mediterranis com la fruita, amb la qual poden aconseguir un major benefici, però que no són consumits pels mercats africans. En canvi, no creixeria la producció dels cereals o la carn, que són tan necessaris i dels quals el nord d'Àfrica és deficitari.

La solidaritat amb els països europeus és precisament una de les raons que la conferència Euromediterrània esgrimeix per obrir els mercats. Evitar la immigració, col·laborar en la democratització del nord africà són les altres. Però el sector agrícola en ple considera que els acords preferencials amb aquests països no són la solució per aquests problemes i, en canvi, agreujaran i en crearan de nous als països europeus. Miquel Vil-

alta, de la Unió de Llauradors, recorda que el 40% dels camps de cítrics del Marroc són de Hassan II. Jordi Vilaró, del Comitè Econòmic de la Fruita, denuncia que al Marroc "et trobes una impressionant finca de maduixes amb capital holandès i, tot seguit, el nadiu llaurant el seu camp amb animals". Josep Maria Basora, secretari d'organització de la Unió de Pagesos del Principat, assenyala que els acords de la conferència Euromediterrània han de garantir que "els treballadors nord-africans tindran la cobertura social que no tenen ara pel bé d'aquests països" i perquè, d'altra manera, els seus productes no tenen la càrrega dels costos socials dels europeus i competeixen de manera deslleial amb el que s'anomena *dumping social*. Aquesta situació de desavantatge social dels agricultors magribins és també negatiu per als agricultors europeus perquè fa que els productes agraris nord-africans puguin comercialitzar-se amb un preu molt més baix que el mínim rendible per un agricultor europeu. Això deixaria els nostres productes a uns preus que difícilment podrien competir amb els provinents del Marroc, Algèria o Tunísia. Més encara quan la UE, amb les noves OCM, no preveu subvencionar la retirada del producte o restitucions a les explotacions. Vicent Hernández, president de l'Associació Valenciana d'Agricultors considera que cal ser solidari, però és tota Europa qui ha de buscar les solucions socials, econòmiques i polítiques, no els agricultors mediterranis només".

ARXIU

Miquel Vilalta. La Unió de Llauradors també s'oposa als acords preferencials.

Els primers afectats per aquestes reformes del mercat serien els agricultors professionals, aquells que viuen únicament i exclusivament del camp. Al País Valencià sumen menys del 50%, però al Principat, segons Vilaró, són un 70% del total. "Si en l'actual situació —explica Vilaró— ja es produeix un fenomen important de jovent que no vol treballar el camp, un agreujament de la situació els allunyaria definitivament del sector". Miquel Vilalta, de la valenciana Unió de Llauradors-COAG, recorda que els camps de cítrics, com exemple d'explotació principal del País Valencià, ja no estan en mans dels llauradors sinó que són grans finques, moltes vegades en propietat de gent que té una altra ocupació. La crisi que provocarien les mesures esmentades no faria més que agreujar els problemes ja existents en el camp valencià, com és el de la salarització. En l'actualitat, segons el Programa Alimentari, al País Valencià hi ha uns 350.000 propietaris, però la població activa agrària és de 101.000 persones. D'aquests, només uns 50.000 viuen de conrear la seua pròpia terra i la resta han de treballar també com a jornalers en altres camps. "Aquesta situació, que ja és excessiva —diu Vilalta—, s'acceleraria i cada vegada serien més els llauradors professionals que haurien de treballar també per a uns altres propietaris per poder augmentar els seus ingressos".

Pagesos i propietaris. Marian Corbí és un cas de propietària d'una explotació agrícola de Carcaixent (Ribera Alta) amb dues persones que treballen els seus camps. Als 31 anys, Marian Corbí té un camp de taronges de 40 fanecades i és presidenta de la sectorial de joves de l'Associació Valenciana d'Agricultors (AVA) de Carcaixent. Creu que en baixar els

Marian Corbí, presidenta de la sectorial de joves de l'Associació Valenciana d'Agricultors a Carcaixent: "El Govern espanyol no s'ha dignat a escoltar la veu dels pagesos."

preus de les taronges, tota empresa gran que tinga diners se n'anirà al Marroc, la producció valenciana baixarà i baixarà també la qualitat del producte que es comercialitza: "La gent no sabrà si compra taronja valenciana o d'un altre lloc perquè l'etiquetatge moltes vegades no ho deixa clar. Moltes vegades l'única referència del país d'origen són les dues primeres xifres del codi de barres però això el consumidor tampoc no ho sap encara". Marian Corbí, que anirà a la manifestació de Barcelona, creu que el Govern espanyol, que té la presidència de la Unió Europea, encara no s'ha dignat a escoltar la veu dels pagesos. En això, diu, també tenen responsabilitat els mateixos llauradors, que són poc partidaris d'afiliar-se a associacions agràries: "A França i d'altres països on l'afiliació és molt més gran que ací, els llauradors poden provocar la caiguda d'un ministre d'agricultura. Però ací, com saben que l'agricultor no es menea, mai en la vida un polític s'ha dignat a consultar un llaurador".

Les conseqüències de l'obertura de mercats i de la desprotecció europea de l'agricultura poden influir també en la qualitat del producte. Josep Maria Basora, de la Unió de Pagesos, assenyala que una de les reivindicacions dels treballadors de la terra és també la legislació i normalització dels productes respecte sanitat i qualitat: "La legislació restrictiva que a nosaltres ens exigeix l'ús de productes naturals i respectuosos amb el medi ambient ha de fer-se extensiva a tots aquells països als quals obrim el mercat".

La darrera, i més greu, conseqüència de l'obertura de mercats és l'abandó de les feines agrícoles i de les terres amb tot el que això comporta per al medi ambient i la dependència econòmica d'altres països. En aquest sentit, és paradigmàtic el cas de les Illes Balears. Actualment, segons Antoni Garcies, màxim responsable de l'associació de cooperatives de les Balears, la producció agrícola representa només un 1,4% del Producte Interior Brut de les Illes, amb la qual cosa una crisi agrària podria ser doblement greu. "Economistes de prestigi internacional incideixen sovint a dir que aquesta economia tan basada en el sector terciari és molt negativa i perillosa a llarg termini", diu Garcies. Al cap i a la fi, explica el cooperativista, el que ven el turisme són les platges i l'entorn natural en el qual el manteniment de l'agricultura representa un paper molt important d'equilibri. Aquesta observació sobre les Illes és també extrapolable als Països Catalans, el futur del qual depèn en bona part de ser alhora rebost i segona residència dels europeus. Val a dir, doncs, que del bon estat de salut del camp i de les penombres que l'amenacen depenen també la resta dels sectors econòmics.

Alex Milian